

FITOSANITĀRO PASĀKUMU STARPTAUTISKIE STANDARTI

FPSS Nr. 23

PĀRBAUŽU VADLĪNIJAS

(2005)

Izstrādājis Starptautiskās augu aizsardzības konvencijas sekretariāts

SATURS

APSTIPRINĀJUMS	3
-----------------------------	----------

IEVADS

DARBĪBAS JOMA	3
ATSAUCES	3
DEFINĪCIJAS	4
PRASĪBU IZKLĀSTS	4

PRASĪBAS

1. Vispārīgās prasības	5
1.1. Pārbaudes mērķi	5
1.2. Pieņemumi pārbaudes piemērošanai	5
1.3. Atbildība par pārbaudi	6
1.4. Inspektoriem izvirzītās prasības	6
1.5. Citi apsvērumi attiecībā uz pārbaudi	6
1.6. Pārbaude saistībā ar kaitīgo organismu riska analīzi	7
2. Īpašas prasības	7
2.1. Ar kravu saistīto dokumentu pārbaude	7
2.2. Pārlicināšanās par kravu identitāti un viendabīgumu	8
2.3. Vizuālā apskate	8
2.3.1. Kaitīgie organismi	8
2.3.2. Atbilstība fitosanitārajām prasībām	9
2.4. Pārbaudes metodes	9
2.5. Pārbaudes rezultāts	9
2.6. Pārbaudes sistēmu kontrole	10
2.7. Pārredzamība	10

APSTIPRINĀJUMS

Šo standartu 2005. gada aprīlī apstiprināja Fitosanitāro jautājumu pagaidu komisija.

IEVADS

DARBĪBAS JOMA

Šajā standartā ir aprakstītas procedūras, kas jāievēro, pārbaudot augu, augu produktu un citu kontrolējamo preču kravas importa un eksporta laikā. Standarts izstrādāts, lai noteiktu atbilstību fitosanitārajām prasībām, pamatojoties uz vizuālo apskati, dokumentu pārbaudēm, kā arī identitātes un veseluma pārbaudēm.

ATSAUCES

Export certification system, 1997. ISPM No. 7, FAO, Rome [Export certification system, 1997. ISPM, No. 7, FAO, Rome [*Eksporta sertifikācijas sistēma*, 1997. g. FPSS Nr. 7, FAO, Roma]

Glossary of phytosanitary terms, 2004. ISPM No. 5, FAO, Rome [*Fitosanitārijas terminu glosārijs*, 2004. g. FPSS Nr. 5, FAO, Roma]

Guidelines for a phytosanitary import regulatory system, 2004. ISPM No. 20, FAO, Rome [*Fitosanitārā importa reglamentācijas sistēmas vadlīnijas*, 2004. g. FPSS Nr. 20, FAO, Roma]

Guidelines for pest eradication programmes, 1998. ISPM No. 9, FAO, Rome [*Vadlīnijas kaitīgo organismu apkarošanas programmām*, 1998. g. FPSS Nr. 9, FAO, Roma]

Guidelines for the notification of non-compliance and emergency action, 2001. ISPM No. 13, FAO, Rome [*Vadlīnijas par neatbilstības paziņošanas kārtību un ārkārtas rīcību*, 2001. g. FPSS Nr. 13, FAO, Roma]

Guidelines on lists of regulated pests, 2003. ISPM No. 19, FAO, Rome [*Vadlīnijas kontrolējamo kaitīgo organismu sarakstiem*, 2003. g. FPSS Nr. 19, FAO, Roma]

Guidelines on phytosanitary certificates, 2001. ISPM No. 12, FAO, Rome [*Vadlīnijas fitosanitārajiem sertifikātiem*, 2001. g. FPSS Nr. 12, FAO, Roma]

International Plant Protection Convention, 1997. FAO, Rome [*Starptautiskā augu aizsardzības konvencija*, 1997. g. FAO, Roma]

Pest risk analysis for quarantine pests including analysis of environmental risks and living modified organisms, 2004, ISPM No. 11, FAO, Rome [*Kaitīgo organismu riska analīze karantīnas organismiem, tostarp vides risku un dzīvo modificēto organismu analīze*, 2004. g. FPSS Nr. 11, FAO, Roma]

Pest risk analysis for regulated non-quarantine pests, 2004. ISPM No. 21, FAO, Rome [*Kaitīgo organismu riska analīze attiecībā uz kontrolējamajiem nekarantīnas organismiem*, 2004. g. FPSS Nr. 21, FAO, Roma]

Principles of plant quarantine as related to international trade, 1995. ISPM No. 1, FAO, Rome [*Ar starptautisko tirdzniecību saistīti augu karantīnas principi*, 1995. g. FPSS Nr. 1, FAO, Roma]

Regulated non-quarantine pests: concept and application, 2002. ISPM No. 16, FAO, Rome [*Kontrolējamie nekarantīnas organismi: koncepcija un piemērošana*, 2002. g. FPSS Nr. 16, FAO, Roma]

The use of integrated measures in a systems approach for pest risk management, 2002. ISPM No. 14, FAO, Rome [*Integrētu pasākumu izmantošana sistēmiskajā pieejā kaitīgo organismu riska pārvaldībai*, 2002. g. FPSS Nr. 14, FAO, Roma]

DEFINĪCIJAS

Šajā standartā izmantotās fitosanitārijas terminu definīcijas ir atrodamas standartā FPSS Nr. 5 (*Fitosanitārijas terminu glosārijs*).

PRASĪBU IZKLĀSTS

Nacionālās augu aizsardzības organizācijas (NAAO) atbild par “*augu un augu produktu starptautisko kravu pārbaudēm, kā arī, ja nepieciešams, citu kontrolējamo preču pārbaudēm, kuru mērķis ir novērst kaitīgu organismu ieviešanos un/vai izplatīšanos*”. (1997. gada SAAK 4. panta 2. punkta c) apakšpunkts).

Inspektori nosaka kravu atbilstību fitosanitārajām prasībām, pamatojoties uz vizuālo apskati, lai konstatētu kaitīgus organismus un kontrolējamas preces, kā arī uz dokumentu pārbaudēm un identitātes un viendabīguma pārbaudēm. Pārbaudes rezultātam jābūt tādām, lai inspektors varētu izlemt par kravas pieņemšanu, aizturēšanu vai noraidīšanu vai arī nepieciešamību veikt turpmāku analīzi.

NAAO var noteikt, ka no kravām pārbaudes laikā jāņem paraugi. Izmantotajai paraugu ņemšanas metodoloģijai jābūt atkarīgai no konkrētās pārbaudes mērķiem.

PRASĪBAS

1. Vispārīgās prasības

Nacionālās augu aizsardzības organizācijas (NAAO) pienākumos ietilpst *“augu un augu produktu starptautisko kravu pārbaudēm, kā arī, ja nepieciešams, citu kontrolējamo preču pārbaudēm, kuru mērķis ir novērst kaitīgu organismu ieviešanos un/vai izplatīšanos”* (1997. gada SAAK 4. panta 2. punkta c) apakšpunkts).

Kravā var būt viena vai vairākas preces vai partijas. Ja kravā ir vairāk nekā viena prece vai partija, tad pārbaudē, lai noteiktu atbilstību, var būt jāveic vairākas atsevišķas vizuālās apskates. Visā standartā ir lietots termins “krava”, bet jāatzīst, ka attiecībā uz kravām sniegtie norādījumi var vienlīdz attiekties uz atsevišķām partijām kravā.

1.1. Pārbaudes mērķi

Kravu pārbaudes mērķis ir apstiprināt atbilstību importa vai eksporta prasībām saistībā ar karantīnas organismiem vai kontrolējamajiem nekarantīnas organismiem. Tā bieži vien noder, lai pārliecinātos, cik efektīvi bijuši kādā iepriekšējā laika posmā veikti fitosanitārie pasākumi.

Eksporta pārbaudi izmanto, lai nodrošinātu, ka krava pārbaudes laikā atbilst noteiktām fitosanitārajām prasībām, kas ir spēkā importētājvalstī pārbaudes laikā. Pēc kravas eksporta pārbaudes par konkrēto kravu var tikt izsniegts fitosanitārais sertifikāts.

Importa pārbaudi izmanto, lai pārliecinātos par atbilstību fitosanitārajām importa prasībām. Var arī veikt vispārīgu pārbaudi, lai konstatētu organismus, attiecībā uz kuriem fitosanitārais risks vēl nav noteikts.

Paraugu ņemšanu laboratoriskajai testēšanai vai kaitīgo organismu identifikācijai var apvienot ar pārbaudes procedūru.

Pārbaudi var izmantot kā riska vadības procedūru.

1.2. Pieņēmumi pārbaudes piemērošanai

Tā kā visu kravu pārbaude bieži vien nav īstenojama, fitosanitārā pārbaude bieži pamatojas uz paraugu ņemšanu ¹.

Piemērojot pārbaudi kā līdzekli kaitīgo organismu klātbūtnes konstatēšanai kravā vai to līmeņa noteikšanai, vai to atbilstības pārbaudei, pamatojas uz šādiem pieņēmumiem:

- konkrētie kaitīgie organismi vai to radītās pazīmes vai simptomi ir vizuāli nosakāmi,
- pārbaude ir praktiski iespējama,
- ir noteikta iespējamība/varbūtība, ka daži kaitīgie organismi netiks konstatēti.

Ir neliela varbūtība, ka pārbaudes laikā kādu kaitīgo organismu nekonstatē. Tas ir tāpēc, ka pārbaude parasti pamatojas uz paraugu ņemšanu bez 100 % partijas vai kravas apskati, kā arī tāpēc, ka pārbaude nav 100 % efektīva kāda konkrēta kaitīga organisma konstatēšanai apskatītajā kravā vai paraugos. Ja pārbaudi izmanto kā riska vadības procedūru, tad ir iespējams, ka netiks konstatēts kāds kaitīgais organisms, kas ir kravā vai partijā.

¹ Norādījumi par paraugu ņemšanu tiks sniegti FPSS, kas tiek izstrādāts.

Parauga izmēru pārbaudes nolūkiem parasti nosaka, pamatojoties uz noteikto kontrolējamo kaitīgo organismu, kas saistīts ar konkrēto preci. Ja kravu pārbaude ir vērsta uz vairāku vai visu kontrolējamo kaitīgo organismu noteikšanu, tad noteikt parauga izmēru var būt grūtāk.

1.3. Atbildība par pārbaudi

Par pārbaudi atbild NAAO. Pārbaudes veic NAAO vai to uzraudzībā (sk. arī 3.1. punktu FPSS Nr. 7 – *Eksporta sertifikācijas sistēma* – un 5.1.5.2. punktu FPSS Nr. 20 – *Fitosanitārā importa reglamentācijas sistēmas vadlīnijas*, 1997. gada SAAK 4. panta 2. punkta a) un c) apakšpunktu un 5. panta 2. punkta a) apakšpunktu).

1.4. Inspektoriem izvirzītās prasības

Kā NAAO pilnvarotām amatpersonām vai aģentiem inspektoriem ir vajadzīgas

- pilnvaras pildīt savus pienākumus un atbildība par savu rīcību,
- tehniskā kvalifikācija un kompetence, jo īpaši kaitīgo organismu konstatēšanas jomā,
- zināšanas par kaitīgo organismu, augu un augu produktu un citu kontrolējamo preču noteikšanu vai iespējas to veikt,
- piekļuve pārbaudes veikšanai atbilstošām telpām, līdzekļiem un aprīkojumam,
- rakstiskas vadlīnijas (tādas kā regulas, rokasgrāmatas, kaitīgo organismu apraksti),
- attiecīgā gadījumā zināšanas par citu regulatīvo aģentūru darbību,
- objektivitāte un neitralitāte.

Inspektoram var prasīt pārbaudīt kravas, lai konstatētu

- atbilstību noteiktām importa vai eksporta prasībām,
- noteiktus kontrolējamus kaitīgos organismus,
- organismus, attiecībā uz kuriem fitosanitārais risks vēl nav noteikts.

1.5. Citi apsvērumi attiecībā uz pārbaudi

Lemjot par pārbaudes kā fitosanitāra pasākuma piemērošanu, tiek ņemti vērā daudzi faktori, tostarp jo īpaši importētājvalsts fitosanitārās prasības un konkrētie kaitīgie organismi. Citi faktori, kas jāapsver, var būt šādi:

- risku mazinoši pasākumi, ko veikusi eksportētājvalsts,
- vai pārbaude ir vienīgais pasākums vai arī tā ir apvienota ar citiem pasākumiem,
- preces veids un paredzētais lietojums,
- ražošanas vieta/apgabals,
- kravas izmērs un konfigurācija,
- pārvadājumu apjoms, biežums un grafiks,
- pieredze, kas gūta saistībā ar izcelsmi/nosūtītāju,
- pārvadāšanas un iepakojuma veids,
- pieejamie finansiālie un tehniskie resursi (tostarp kaitīgo organismu noteikšanas iespējas),
- iepriekšējā apstrāde un pārstrāde,
- paraugu ņemšanas plānojums, kas vajadzīgs, lai sasniegtu pārbaudes mērķus,
- grūtības konstatēt kaitīgos organismus uz konkrētas preces,
- pieredze un iepriekšējo pārbažu rezultāti,
- preces ātrbojāšanās (sk. arī 1997. gada SAAK 7. panta 2. punkta e) apakšpunktu),
- pārbaudes procedūras efektivitāte.

1.6. Pārbaude saistībā ar kaitīgo organismu riska analīzi

Kaitīgo organismu riska analīze (PRA) nodrošina tehniski pamatotu apstiprinājumu fitosanitārajām prasībām attiecībā uz importu. PRA arī ir līdzeklis, lai sastādītu tādu kontrolējamo kaitīgo organismu sarakstus, kam vajadzīgi fitosanitārie pasākumi, un noteiktu

tos organismus, kuru klātbūtne jāpārbauda, un/vai preces, kas tiks pārbaudītas. Ja pārbaudes laikā tiek ziņots par jauniem kaitīgajiem organismiem, tad attiecīgajā gadījumā var veikt ārkārtas pasākumus. Ja veic ārkārtas rīcību, tad PRA jāizmanto, lai novērtētu minētos kaitīgos organismus un attiecīgā gadījumā izstrādātu ieteikumus atbilstoši turpmākai rīcībai.

Apsverot pārbaudi kā riska vadības iespēju un galveno nosacījumu lēmuma pieņemšanai fitosanitārajā jomā, ir svarīgi ņemt vērā gan tehniskos, gan operatīvos faktorus, kas saistīti ar konkrētu pārbaudes veidu un līmeni. Tāda pārbaude var būt vajadzīga, lai konstatētu noteiktus kontrolējamos kaitīgos organismus vēlamajā līmenī un ticamības pakāpē atkarībā no riska, kas ar tiem saistīts (sk. arī *Kaitīgo organismu riska analīze karantīnas organismiem, tostarp vides risku un dzīvo modificēto organismu analīze*, 2004. g. FPSS Nr. 11 un *Kaitīgo organismu riska analīze attiecībā uz kontrolējamajiem nekarantīnas organismiem*, FPSS Nr. 21).

2. Īpašas prasības

Pārbaudes tehniskās prasības ietver trīs atšķirīgas procedūras, kas jāplāno, lai pārbaude būtu tehniskā ziņā pareiza, vienlaikus ņemot vērā praktiskos aspektus no darbības viedokļa. Minētās procedūras ir šādas:

- ar kravu saistīto dokumentu pārbaude,
- pārliecināšanās par kravas identitāti un viendabīgumu,
- vizuālā apskate, lai konstatētu kaitīgos organismus un citus fitosanitāro prasību aspektus (piemēram, augsnes neesamību).

Daži pārbaudes aspekti var atšķirties atkarībā no nolūka, piemēram, importa/eksporta nolūkā vai verifikācijas/riska vadības nolūkā veiktām pārbaudēm.

2.1. Ar kravu saistīto dokumentu pārbaude

Importa un eksporta dokumentus pārbauda, lai nodrošinātu, ka tie ir

- pabeigti,
- savstarpēji atbilstoši,
- precīzi,
- derīgi un bez krāpniecības (sk. FPSS Nr. 12 – *Vadlīnijas fitosanitārajiem sertifikātiem* – 1.4. apakšpunktu).

Ar importa un/vai eksporta sertifikāciju saistītu dokumentu piemēri ir

- fitosanitārais sertifikāts/reeksporta fitosanitārie sertifikāti,
- kravas saraksts (tostarp pavadzīmes, fakturrēķins),
- ievešanas atļauja,
- apstrādes dokumenti/sertifikāti, marķējums (tās, kas paredzētas standartā FPSS Nr. 15 – *Vadlīnijas koksnes iepakojamā materiāla reglamentēšanai starptautiskajā tirdzniecībā*) vai citas norādes par apstrādi,
- izcelsmes sertifikāts,
- lauka pārbaudes sertifikāti/ziņojumi,
- ražotāja/iepakošanas uzskaites,
- sertifikācijas programmu dokumenti (piemēram, sēklas kartupeļu sertifikācijas programmas, dokumentācija, kas apliecina, ka apgabalā nav kaitīgo organismu),
- pārbaudes ziņojumi,
- fakturrēķini,
- laboratorijas slēdzieni.

Pirms tiek veikta turpmāka rīcība, problēmas, kas atklātas importa vai eksporta dokumentos, attiecīgā gadījumā vispirms izmeklē kopā ar personām, kuras dokumentus ir iesniegušas.

2.2. Pārlicināšanās par kravu identitāti un viendabīgumu

Identitātes un viendabīguma pārbaude ietver pārbaudi, lai nodrošinātu to, ka krava ir precīzi aprakstīta pievienotajos dokumentos. Identitātes pārbaudē pārlicinās, vai auga vai auga produkta vai sugas veids atbilst saņemtajam vai izsniedzamajam fitosanitārajam sertifikātam. Viendabīguma pārbaudē pārlicinās, vai krava ir skaidri identificējama un vai daudzums un stāvoklis ir tāds, kā deklarēts saņemtajā vai izsniedzamajā fitosanitārajā sertifikātā. Tādēļ krava var būt fiziski jāapskata, lai apstiprinātu tās identitāti un viendabīgumu, tostarp jāpārbauda plombras, drošības nosacījumi un citi attiecīgie kravas fiziskie aspekti, kas var būt būtiski no fitosanitārijas viedokļa. Rīcība, ko veic, pamatojoties uz rezultātu, ir atkarīga no atklātās problēmas apmēra un būtības.

2.3. Vizuālā apskate

Vizuālās apskates aspekti ietver tās izmantošanu, lai konstatētu kaitīgos organismus un pārlicinātos par atbilstību fitosanitārajām prasībām.

2.3.1. Kaitīgie organismi

No kravām/partijām ņem paraugu, lai noteiktu kaitīga organisma klātbūtni vai to, ka šī klātbūtne pārsniedz noteiktu līmeni. Lai būtu iespējams sistemātiski un vēlamajā ticamības pakāpē konstatēt kāda kontrolējamā kaitīgā organisma klātbūtni, jāņem vērā praktiski un statistiski apsvērumi, tādi kā kaitīgā organisma konstatēšanas iespēja, partijas izmērs, vēlamā ticamības pakāpe, parauga izmērs un pārbaudes intensitāte (sk. FPSS par paraugu ņemšanu, kas tiek izstrādāts).

Ja pārbaudes mērķis ir konstatēt konkrētus kontrolējamus kaitīgos organismus fitosanitāro importa prasību ievērošanai, tad paraugu ņemšanas metodei jāpamatojas uz kaitīgā organisma noteikšanas iespēju, kas atbilst attiecīgajām fitosanitārajām prasībām.

Ja pārbaudes mērķis ir pārlicināties par kravas/partijas vispārējo fitosanitāro stāvokli, piemēram, ja

- nav identificēti konkrēti kontrolējami kaitīgie organismi,
- attiecībā uz kontrolējamiem kaitīgajiem organismiem nav identificēts noteikts kaitīgo organismu līmenis,
- mērķis ir konstatēt kaitīgos organismus, ja kāds fitosanitārais pasākums nav bijis veiksmīgs,

tad paraugu ņemšanas metodoloģijai tas jāatspoguļo.

Pieņemtajai paraugu ņemšanas metodei jāpamatojas uz pārredzamiem tehniskajiem un operatīvajiem kritērijiem, un tā sistemātiski jāpiemēro (sk. arī FPSS Nr. 20 – *Fitosanitāro importa reglamentācijas sistēmas vadlīnijas*).

2.3.2. Atbilstība fitosanitārajām prasībām

Pārbaudi var izmantot, lai pārliecinātos par atbilstību dažām fitosanitārajām prasībām. Piemēri ir

- apstrāde,
- pārstrādes pakāpe,
- piesārņotāju (piemēram, lapu, augsnes) neesamība,
- vajadzīgā attīstības stadija, šķirne, krāsa, vecums, brieduma pakāpe utt.,
- neatļautu augu, augu produktu vai citu kontrolējamo preču neesamība,
- prasības attiecībā uz krava iepakojšanu un nosūtīšanu,
- krava/partiju izcelsme,
- ieviešanas punkts.

2.4. Pārbaudes metodes

Pārbaudes metode jāplāno tā, lai tā ļautu noteikt konkrētos kontrolējamos kaitīgos organismus uz pārbaudāmās preces vai tajā vai lai to varētu izmantot vispārējai pārbaudei attiecībā uz organismiem, kuru radītais fitosanitārais risks vēl nav noteikts. Inspektors vizuāli apskata vienības, līdz tiek konstatēti mērķa vai citi kaitīgie organismi vai ir apskatītas visas parauga vienības. Tad inspektors var pārbaudi beigt. Tomēr var pārbaudīt papildu paraugu vienības, ja NAAO ir vajadzīga papildu informācija par kaitīgo organismu un precī, piemēram, ja kaitīgo organismu nenovēro, bet ir tā pazīmes vai simptomi. Inspektoram var būt pieejami arī citi nevizuāli līdzekļi, kurus var izmantot līdztekus apskatei.

Svarīgi ir nodrošināt, lai

- parauga apskate sāktos pamatoti pēc iespējas drīzākā laikā pēc parauga ņemšanas un lai paraugs pēc iespējas vairāk raksturotu kravu/partiju,
- paņēmieni tiktu pārskatīti, ņemot vērā gūto pieredzi paņēmiena izmantošanā un tehnisko attīstību,
- būtu ieviestas procedūras, lai nodrošinātu paraugiem no katras kravas/partijas neatkarību, viendabīgumu, izsekojamību un drošību,
- pārbaudes rezultāti tiktu dokumentēti.

Pārbaudes procedūrām attiecīgā gadījumā jābūt saskaņā ar *PRA*, un tās jāpiemēro sistemātiski.

2.5. Pārbaudes rezultāts

Pārbaudes rezultāts ir svarīgs, lai pieņemtu lēmumu par to, vai krava atbilst fitosanitārajām prasībām. Ja fitosanitārās prasības ir ievērotas, tad eksporta kravas var atbilstoši sertificēt, piemēram, izsniegt fitosanitāros sertifikātus, un importa kravas tiks ielaistas valstī.

Ja fitosanitārās prasības nav ievērotas, tad var veikt turpmāku rīcību. Tādu rīcību var noteikt atkarībā no atzinumu būtības, ņemot vērā kontrolējamos kaitīgos organismus vai citus pārbaudes mērķus, kā arī apstākļus. Rīcība neatbilstības gadījumā ir sīki aprakstīta standarta FPSS Nr. 20 (*Fitosanitārā importa reglamentācijas sistēmas vadlīnijas*) 5.1.6. punktā.

Pirms var noteikt kravas fitosanitāro stāvokli, daudzos gadījumos konstatētie kaitīgie organismi vai kaitīgo organismu pazīmes ir jāidentificē, vai arī jāveic to specializēta testēšana laboratorijā vai pie speciālista. Var lemt, ka ir vajadzīgi ārkārtas pasākumi, ja konstatē jaunus vai agrāk nezināmus kaitīgos organismus. Jābūt ieviestai pienācīgai paraugu un/vai eksemplāru dokumentēšanas un glabāšanas sistēmai, lai nodrošinātu izsekojamību līdz attiecīgajai kravai un atvieglotu turpmāku rezultātu kontroli, ja tā kļūst vajadzīga.

Ja neatbilstības gadījumi atkārtojas, tad citu darbību starpā var palielināt pārbaudžu intensitāti un biežumu attiecībā uz konkrētām kravām.

Ja importā konstatē kaitīgo organismu, tad pārbaudes ziņojumam jābūt pietiekami detalizētam, lai varētu sniegt paziņojumus par neatbilstību (saskaņā ar FPSS Nr. 13 – *Vadlīnijas par neatbilstības paziņošanas kārtību un ārkārtas rīcību*). Dažas citas uzskaites prasības arī var pamatoties uz pienācīgi aizpildītu pārbaudes ziņojumu pieejamību (piemēram, kā aprakstīts SAAK 7. un 8. pantā, FPSS Nr. 8 – *Kaitīgo organismu statusa noteikšana apgabalā* – un FPSS Nr. 20 – *Fitosanitārā importa reglamentācijas sistēmas vadlīnijas*).

2.6. Pārbaudes sistēmu kontrole

NAAO regulāri jākontrolē importa un eksporta pārbaudes sistēmas, lai pārliecinātos par to plānojuma piemērotību un noteiktu jebkurus vajadzīgos grozījumus, kas nodrošina, ka tās ir tehniski pareizas.

Auditus veic, lai kontrolētu pārbaudes sistēmu derīgumu. Auditā var ietilpt papildu pārbaude.

2.7. Pārredzamība

Pārbaudes procesā informācija, kas attiecas uz kādas preces pārbaudes procedūrām, jādokumentē un pēc pieprasījuma jādara pieejama ieinteresētajām personām, piemērojot pārredzamības principu (FPSS Nr. 1 – *Ar starptautisko tirdzniecību saistīti augu karantīnas principi*). Tāda informācija var būt daļa no divpusējiem nolīgumiem, kuri attiecas uz preču tirdzniecības fitosanitārajiem aspektiem.